

Wstępny Raport z diagnozy kapitału kulturowego i społecznego mieszkańców dzielnicy Górna w mieście Łodzi

Generator Twórczej Energii to projekt animacyjny przygotowana przez Centrum Kultury Młodych w Łodzi w ramach programu *Dom Kultury+ Inicjatywy lokalne 2018* realizowanego przez Narodowe Centrum Kultury. Zgodnie z założeniami NCK, projekt wymagał zdiagnozowania stanu i form aktywności lokalnej społeczności w sferze szeroko rozumianej kultury. Centrum Kultury Młodych jest instytucją działającą w łódzkiej dzielnicy Górna i diagnoza obejmowała lokalną społeczność wskazanej dzielnicy z wyszczególnieniem kilku grup, w tym młodzieży w wieku od 14 do 24 roku życia oraz mężczyzn.

Celem ogólnym, wyznaczonym przez pomysłodawców *Generatora Twórczej Energii*, było podniesienie poziomu aktywności kulturalnej wybranych grup mieszkańców dzielnicy Górna i zaangażowanie jak najszerszej reprezentacji tych grup do współpracy z dzielnicowym Domem Kultury przy prowadzeniu działań animacyjnych realizowanych na bazie wspólnie przygotowanych projektów. W kontekście tak zarysowanych celów diagnoza służyła stworzeniu obrazu potrzeb i zainteresowań lokalnych adresatów projektu. Ten obraz miał z kolei pozwolić pracownikom Centrum Kultury Młodych na lepsze sprofilowanie oferty kulturalnej.

Diagnozę przeprowadzono przy użyciu ankiety internetowej z wystandaryzowanym kwestionariuszem, który zawierała 13 pytań problemowych i 2 pytania metryczkowe (pytanie o wiek i pytanie o płeć). Odpowiedzi gromadzono przy użyciu formularza Google. Zankietowano 252 osoby, w tej liczbie 115 kobiet i 137 mężczyzn. Szczegółową charakterystykę próby z podziałem na płeć i kategorie wiekowe pokazuje wykres nr 1.

Wykres nr 2. Charakterystyka grupy badawczej

wiek badanych	do 17 lat	od 18 do 24 lat	od 25 do 30 lat	od 31 do 55 lat	powyżej 55 lat
kobiety	37	56	19	3	0
mężczyźni	43	39	8	32	15

Pytania zawarte w kwestionariuszu można podzielić na pięć grup problemowych. Pierwszą grupę tworzyły dwa pytania: nr 1 i nr 12, które odnosiły się do kwestii źródeł informacji o wydarzeniach kulturalnych, jakości tych informacji oraz wiedzy o działaniach Centrum Kultury Młodych. Drugą grupę kolejne dwa pytania: nr 2 i nr 9, które odnosiły się do kwestii oceny oferty kulturalnej miasta. Trzecią grupę tworzyły cztery pytania: nr 4, nr 5, nr 6 i nr 7, odnoszące się do problemu warunków kształtujących aktywność kulturalną badanych (takich jak zwyczaje, zakres dostępnego wolnego czasu, czy też czynniki ograniczające aktywność). Grupę czwartą stanowiły pytania nr 8 i nr 13, zorientowane na naszkicowanie obrazu preferowanych form aktywność

kulturalnej badanych. Wreszcie piątą grupę problemową tworzyły trzy pytania: nr 3, nr 10 i nr 11, analizujące wskazywane obszary aktywizacji kulturalnej badanych.

Źródła informacji o wydarzeniach kulturalnych

Głównym źródłem wiedzy o lokalnej ofercie kulturalnej jest w zankietowanej grupie głównie Internet. Internet był wskazywany na pierwszym miejscu w odpowiedziach badanych we wszystkich grupach wiekowych, bez względu na płeć. Drugi i trzeci wybór pokazywał niewielkie zróżnicowanie w grupie zankietowanych. W czterokrotnie liczniejszych, połączonych kategoriach osób do 30 roku życia wśród wskazań drugiego wyboru dominowała ulotka. W mniej licznych dwóch kategoriach osób powyżej 30 roku życia wśród wskazań drugiego wyboru dominował plakat. Dlatego w całej grupie zankietowanych drugą, najczęściej wskazywaną alternatywą w zakresie deklarowanych źródeł informacji była ulotka, a plakat miał trzecie miejsce wśród wybieranych alternatyw.

Jednocześnie zsumowane ilości wskazań określonych alternatyw, bez względu na miejsce wskazania w porządku wyboru, ponownie pokazały niewielkie zróżnicowanie w zakresie wykorzystania źródeł informacji o kulturze między kategoriami osób do 30 roku życia a kategoriami osób powyżej 30 roku życia. W grupie 202 osób młodych Internet zdecydowanie dominował i był wskazywany 163 razy, podczas kiedy ulotka znajdująca się na drugi miejscu 113 razy. W grupie 50 osób starszych zsumowanie wszystkich wyborów dało pierwsze miejsce plakatowi (wskazywany 38 razy) przed Internetem (wskazywanym 37 razy).

Powyższe informacje mają duże znaczenie z punktu widzenia zmian cywilizacyjnych, których najważniejszym czynnikiem są technologie mobilne z Internetem w centrum. Rosnąca rola Internetu (nie tylko rola technologiczna, czy ekonomiczna, ale społeczna i kulturowa) przełożyła się na powstanie nowej formy wykluczenia społecznego - wykluczenia cyfrowego. Ten rodzaj wykluczenia dotyka, między innymi, osoby starsze, o mniejszym potencjale uczenia się nowych rzeczy. Zagregowanie odpowiedzi na pytanie nr 1 pokazały, że w badanej grupie nie istnieje problem wykluczenia cyfrowego. Ponadto ankietowani deklarowali w większości (96 odpowiedzi), że uzyskiwane informacje są w ich ocenie wystarczające. Tylko 28 odpowiedziało, że otrzymywane informacje nie są w ich ocenie wystarczające. Nieco ponad połowa respondentów (131 odpowiedzi) słyszała o Centrum Kultury Młodych, 119 osób nie słyszało o CKM.

Ocena oferty kulturalnej miasta

Badani ocenili ofertę kulturalną miasta niewysoko. W grupie osób młodych dominowały oceny od 4 do 6. Dominantę stanowiła zaś ocena 4. W grupie osób starszych oceny były zdecydowanie niskie, dominantę stanowiły wartości 2 i 3 (po 10 wskazań, w sumie 44% ogółu badanych w kategorii wieku ponad 30 lat). Najważniejsze wydarzenia kulturalne minionego roku to

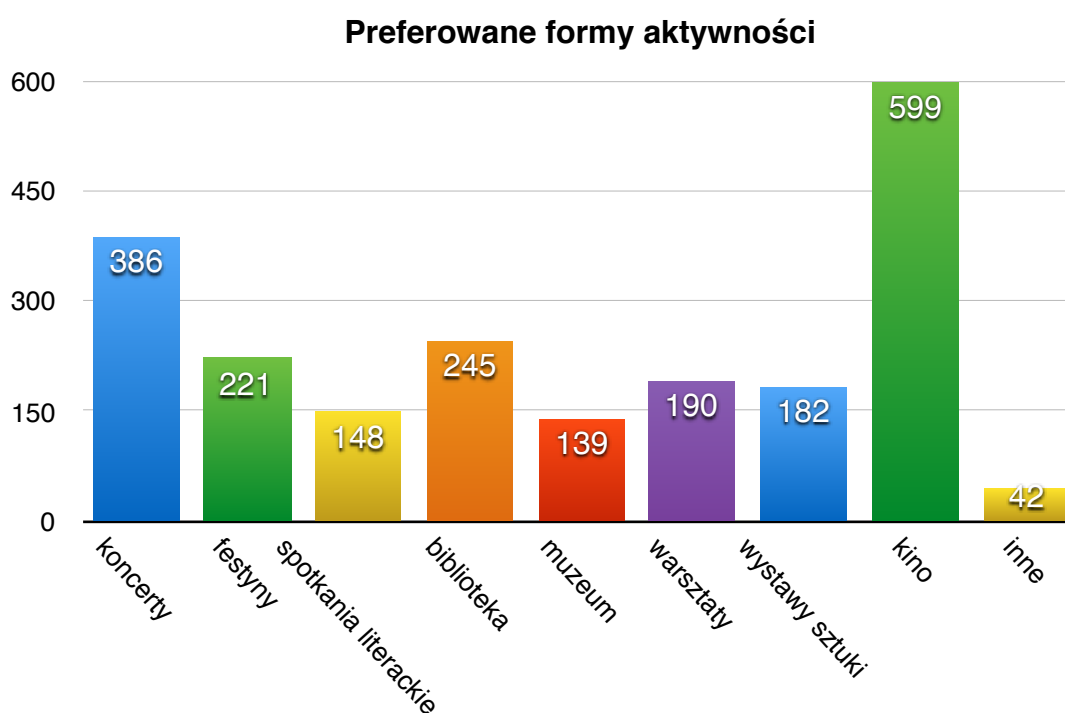
według badanych (w kolejności uzyskanych głosów): Festiwal świateł, Finał Wielkiej Orkiestry Świątecznej Pomocy i Noc muzeów.

Warunki indywidualne kształtujące aktywność kulturalną

Głównym ograniczeniem aktywności kulturalnej jest według deklaracji badanych brak pieniędzy. Ten powód dominował zarówno wśród wskazań w grupie osób młodszych (w tej grupie ponad połowa dała taką odpowiedź) jak i w grupie osób starszych (tutaj odsetek spadł do 33%). Kolejnym czynnikiem ograniczającym aktywność kulturalną był brak czasu. Odpowiedzi udzielone na pytanie nr 4 uzyskały potwierdzenie w odpowiedziach udzielonych na pytanie nr 5. Większość respondentów dysponuje wolnym czasem w weekendy oraz wieczorami. Nieatrakcyjna oferta znalazła się poza grupą trzech najczęściej wybieranych odpowiedzi. Jednocześnie, respondenci, zapytani o sposoby spędzania wolnego czasu, wskazywali najczęściej na „tanie” i „nie czasochłonne” alternatywy, takiej jak muzyka, Internet, telewizja, spotkania ze znajomymi.

Preferowane formy aktywność kulturalnej i preferowane obszary aktywizacji kulturalnej

Najpopularniejszą formą aktywności kulturalnej pozostaje kino. W ciągu minionego roku badani skorzystali z tej formy aż 599 razy na 2152 zsumowane wskazania zaproponowanych w kwestionariuszu alternatyw. Kolejną formą aktywności kulturalnej w porządku częstości wyboru były koncerty (386 wskazań). Na trzecim miejscu znalazła się biblioteka. Najrzadziej korzystano z oferty muzeów, ze spotkań literackich oraz wystaw sztuki. Indagowani o obszary, w których mogliby podjąć się działań animujących kulturę, badani wskazali ponownie koncerty, maratony filmowe i warsztaty.

Wnioski wstępne

Biorąc pod uwagę możliwości społeczno-ekonomiczne badanych oraz ich utrwalone nawyki, należy zwrócić szczególną uwagę na Internet, jako narzędzie animacji kulturalnej lokalnej społeczności oraz integracji społecznej. Internet, jak wskazują badacze zajmujący się problematyką kultury, jest dominującym czynnikiem i nieusuwalnym elementem praktyki kulturalnej współczesnego człowieka. Ta sytuacja stanowi wyzwanie nie tylko dla społeczeństw, które muszą poszerzyć wachlarz działań profilaktycznych o programy zapobiegające wykluczeniu cyfrowemu, ale także dla instytucji zajmujących się animacją kultury, w większości przypadków realizujących swoje cele statutowe w oparciu o tradycyjnie pojmowaną interakcję z adresatami swoich działań.